

Samenwerken aan pedagogische kwaliteit - met IJsbrand Jepma

Wat leert mijn kind bij jullie?

Impact hebben op de volledige kindontwikkeling in de kinderopvang

Bijdrage Dag van het Jonge Kind, 16 april 2024

Hogeschool Windesheim Flevoland, IJsbrand Jepma

Inhoud en structuur

- Inleiding op het boek *Wat leert mijn kind bij jullie?*
- Aan de slag met **drie vraagstukken** aan wisselende **'dialogotafels'**:

Vraagstuk 1) Competenties van de coach

Vraagstuk 2) Coachvraag

Vraagstuk 3) Successen delen en vieren

- Evaluatie en feedback
- Afronding

Waarom dit boek?

- Corona
- Studerende en hardwerkende partner
- Opgroeiende kinderen
- Maar bovenal: de *educatieve kwaliteit* in de kinderopvang kan hoger!

WAT LEERT MIJN KIND BIJ JULLIE?

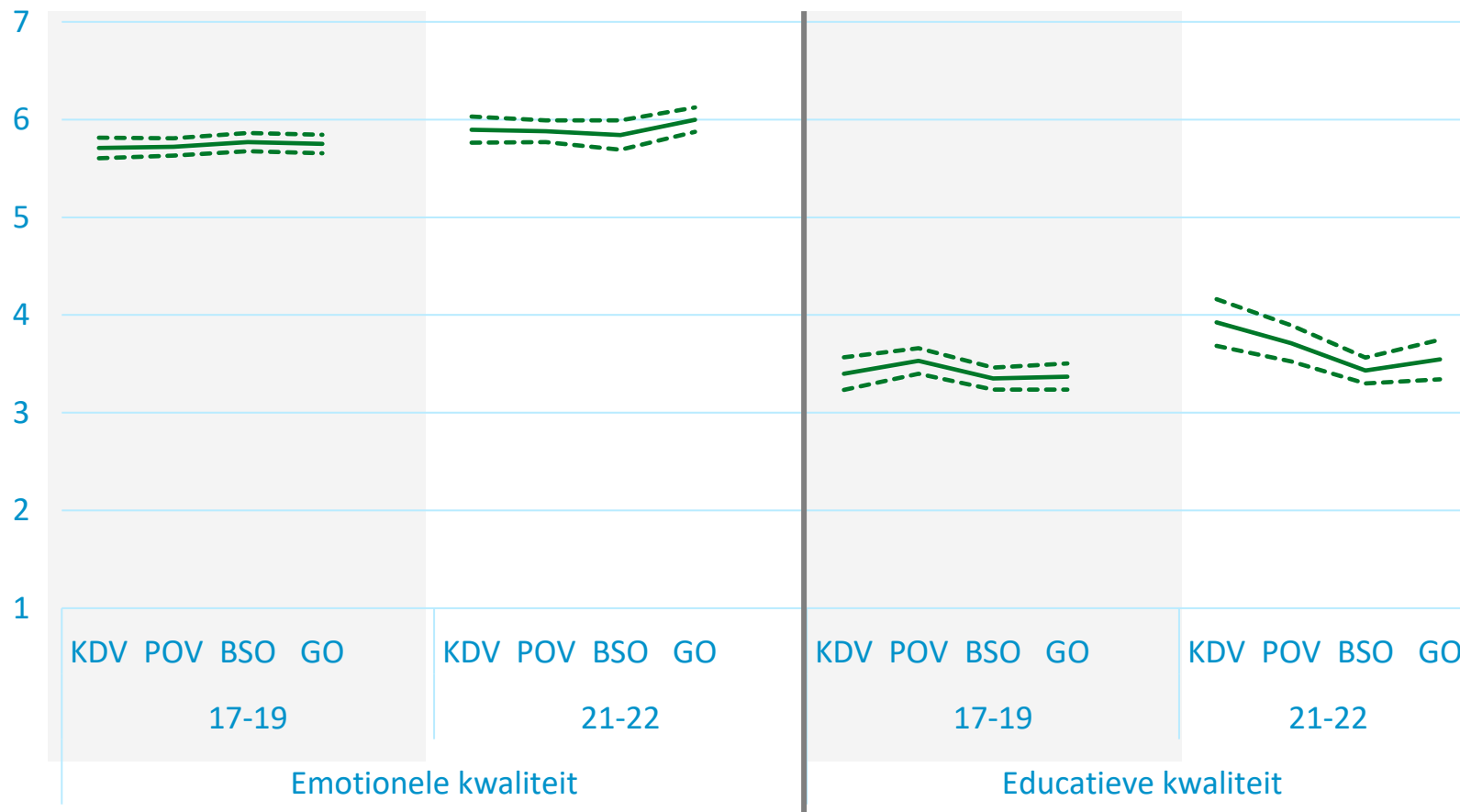

Impact hebben op de volledige
kindontwikkeling in de kinderopvang

“De kinderopvang is een reus in het bieden van emotionele kwaliteit, maar een dwerg in het realiseren van educatieve kwaliteit”

Emotionele en educatieve kwaliteit 2017-2019 en 2021-2022

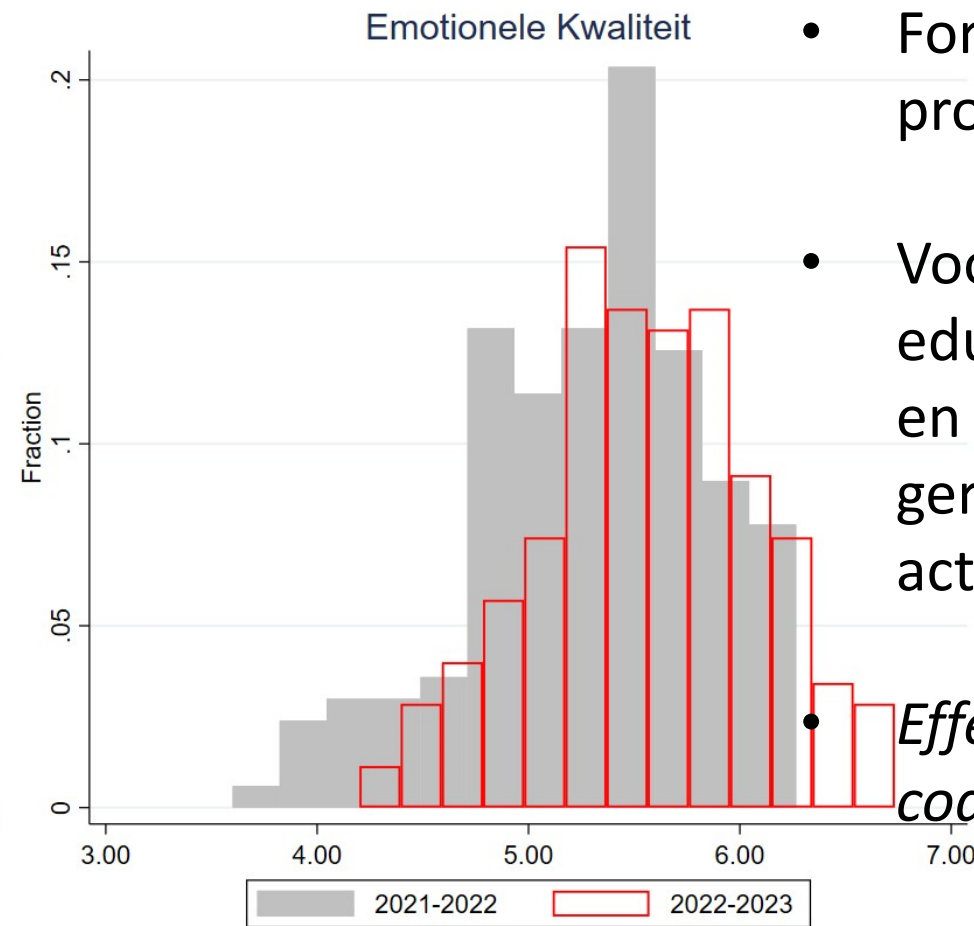
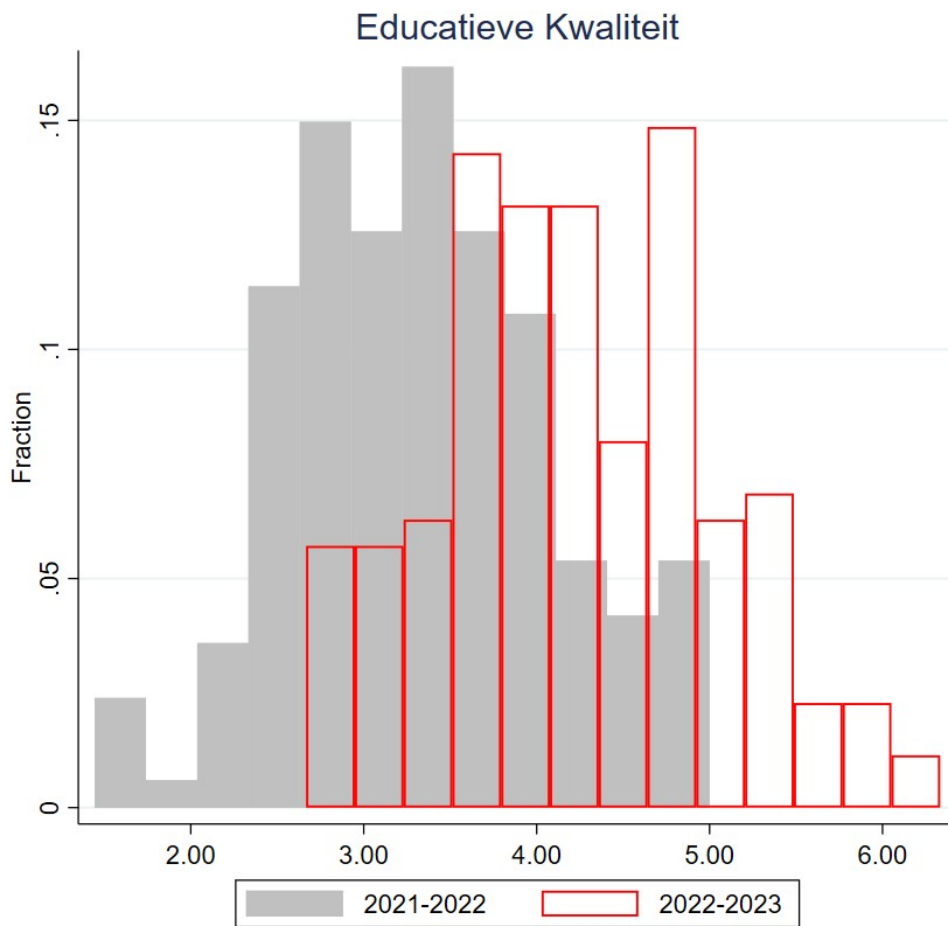
Redenen van ‘bescheiden’ educatieve kwaliteit

- Oriëntatie op *pedagogische* doelen, niet zozeer op *educatieve* doelen in wet, beleid, kwaliteit, opleiding, toezicht én praktijk
- Ontbreken van een *nationaal curriculum* voor het jonge kind
- Weinig aandacht voor en focus in ontwikkeling van professioneel leerklimaat/levenslang leren & ontwikkelen in organisaties
- Optimisme: educatieve kwaliteit is beïnvloedbaar en pedagogisch professionals zijn in staat om complexe competenties te leren en vervolgens in praktijk te brengen – *mét de oplettende aandacht en onvoorwaardelijke hulp van de coach*

Proceskwaliteit: CLASS-scores

- 26 gemeenten, 200 VE-groepen

- Forse toename van proceskwaliteit
- Vooral toename in educatieve kwaliteit en kwaliteit tijdens gerichte (educatieve) activiteiten

• *Effect van de pbm'er/ coach in de ve?*

Wat is educatie?

- Educatie is afgeleid vanuit het Latijn: educare ('opvoeden') en educere ('eruit halen'), ofwel opvoeding, onderwijs en (brede) vorming (vgl. 'Bildung')
- Kern: kinderen kennis bijbrengen van de wereld, inleiden in taal, cultuur en de wereld, actief ondersteunen en begeleiden in het ontdekken van de mogelijkheden in zichzelf en helpen zich optimaal te ontwikkelen, in goede afstemming en samenwerking met de ouders
- Educatie is anders dan onderwijs: **géén** 'schoolification', **géén** vakken en lesstofoverdracht met expliciete directe instructie (ik-wij-jij), (in)oefening en zelfstandig (ver)werken, **wél** bewuste stimulering van de relevante ontwikkelingsdomeinen en onderliggende processen ('integratief', 'holistisch', 'het hele kind', 'hoofd, hart en handen') via het opdoen van betekenisvolle ervaringen in vrij spel, begeleid/verrijkt spel en speelse/(in)directe instructie

IJSBRAND JEPMA

WAT LEERT MIJN KIND BIJ JULLIE?

Impact hebben op de volledige
kindontwikkeling in de kinderopvang

pica

Waarom streven naar hoge(re) educatieve kwaliteit in kinderopvang?

- Transitie naar kinderopvang van waarde, van instrument voor de arbeidsmarkt naar instrument voor de brede ontwikkeling van jonge kinderen
- Volwaardige voorziening voor spelen, leren én ontwikkelen, gelijkwaardig aan het basisonderwijs (potentieel van kinderopvang beter benutten)
- Kennis, vaardigheden en gedrag (competenties) worden onvoldoende in de initiële opleiding geleerd; hoge educatieve kwaliteit bieden is complex, vraagt om (meta)cognitief en abstract denken, doelbewust, planmatig en intentioneel handelen van pedagogisch professionals, moet vooral geleerd worden in de eigen beroepspraktijk, voortdurend oefenen en verfijnen met hulp van een coach (van ‘basisbekwaam-gevorderd-expert’)

Wat zien we (iets) te weinig?

Toepassing van ('evidence-informed') 'scaffolding'-technieken om de veelzijdige kindontwikkeling te stimuleren

- 1) Rijke, talige en verzorgde interacties (kwalitatief én kwantitatief)
- 2) Interactief voorlezen ('dialogic reading')
- 3) Kritische w-vragen (open 'wh-questions')
- 4) Feedback geven op proces en gedrag
- 5) Samen doordenken, verlengde gespreksvoering ('sustainable shared-thinking')
- 6) Beurtwisseling ('multiturn conversations')
- 7) Modelleren ('modeling', voordoen)
- 8) Begeleid spel/spelverrijking
- 9) Een-op-een begeleiding of kleine groep tutoring
- 10) Indirecte, informele, 'natuurlijke' instructie

Wat leert mijn kind bij jullie?

Doel: begrijpen, veranderen, vernieuwen én verhogen van de educatieve kwaliteit in de kinderopvang

Doelgroep: (startende, maar ook ervaren) pedagogisch beleidsmedewerkers/coaches, senior pedagogisch professionals, pedagogen, ontwikkelaars, opleiders, trainers, adviseurs, leidinggevenden

Formule: $EK = PP (D + A + C + I)$

Systematisch verbeteren met de **OEA-cirkel**: zes stappen, 1) verkenning, 2) focus, 3) ontwerp, 4) handelingen en acties, 5) reflectie en 6) rapportage, presentatie en eventueel 'vermarketing'

Wat leert mijn kind bij jullie?

Vier vensters om over na te denken én te doen:

- (1) theoretische verdieping
- (2) leren en ontwikkelen
- (3) coaching
- (4) praktijk in actie

En óók nog eens diverse handige (downloadbare) tools (bijv. een sociaal contract, zelfscan voor coachingsvaardigheden, quick scan voor professionele betrokkenheid van pedagogisch professionals) www.uitgeverijpica.nl/wp-content/uploads/2023/07/PICA_Wat-leert-mijn-kind_DOWNLOAD.pdf

Kenmerken van impactvolle coaching (1)

- 1) **Coachvraag** aansluiten bij **wensen, behoeften en verlangens** van pedagogisch professionals
- 2) **Veiligheid, vertrouwen** en **wederzijds respect** tussen coach en pedagogisch professional
- 3) Een **gepersonaliseerd** en **doelgericht coachplan** voor elke pedagogisch professional
- 4) Bijhouden van **logboek** door pedagogisch professionals ter bespreking in de gesprekken
- 5) **Gerichte observaties** door de coach bij pedagogisch professionals-in-actie

Kenmerken van impactvolle coaching (2)

- 6) Voldoende **tijd** voor pedagogisch professionals om te leren en ontwikkelen
- 7) Toepassing van **gevarieerde werkvormen** om pedagogisch professionals tot leren en ontwikkelen te brengen
- 8) **Reflectie** en **feedback** op **pedagogisch-didactische competenties** (kennis, vaardigheden en houding) van pedagogisch professional
- 9) Koppeling maken met **wetenschappelijke kennisbasis** (evidence-informed werken)
- 10) **Inter-** en **supervisie** van de coaches

Drie dialoogtafels met een uniek vraagstuk!

Let's go!

Vraagstuk 1: Competenties van de coach (1)

1. Geven van aandacht, luisteren
2. Stimuleren van ander gedrag
3. Geven van constructieve feedback
4. Stellen van goede vragen
5. Probleemaanpak
6. Formuleren van doelen
7. Structureren van gesprek
8. Verminderen van angst
9. Bevorderen van sfeer
10. Stimuleren van eigen verantwoordelijkheid en commitment
11. Afstemmen van coachingstijl op situatie
12. Begeleiding bij ontwikkeling in werk

Vraagstuk 1: Competenties van de coach (2)

Ga aan de dialogotafel met elkaar in gesprek over de benodigde competenties (kennis, vaardigheden, gedrag/attitude) van de coach.

Verduidelijk en illustreer wat je bedoelt a.d.h.v. concrete casuïstiek en specifieke gebeurtenissen uit je alledaagse coachingspraktijk.

- *Welke competenties zijn belangrijk voor de coach?*
- *Welke competenties beheers je op (zeer) hoog niveau (expert), en op welke competentie zou je je verder willen ontwikkelen?*
- *Hoe pak je dat aan, wat is je eerstvolgende stap?*

Vraagstuk 2: Coachvraag

Het formuleren van een goede coachvraag is een cruciaal onderdeel van het coachingsproces, omdat het de richting en gewenste uitkomst stuurt.

Ga aan de dialoogtafel met elkaar in gesprek over het komen tot een goede coachvraag.

- *Hoe kom je samen met de pedagogisch professional tot een goede coachvraag?*
- *Welke bouwstenen zitten er in een goede coachvraag?*
- *Hoe zorg je voor eigenaarschap/zelfregie bij de pedagogisch professional bij het werken aan de coachvraag?*
- *Wanneer weet je of een pedagogisch professional een coachtraject succesvol heeft afgerond? Hoe stel je dat vast?*

Vraagstuk 3: Successen delen en vieren

Ga aan de dialoogtafel een gesprek voeren over de 'zoete smaak' van succes.

- Beschrijf een situatie of gebeurtenis in relatie tot de professionele ontwikkeling en/of persoonlijke groei van een pedagogisch professional, waaraan jij met je coaching een grote rol van betekenis hebt gehad.

Schaamteloos opscheppen over je belachelijke succes mag voor deze ene keer!

Evaluatie en feedback

- *Wat neem je van vandaag mee naar je eigen organisatie?*
- *Wat heb je gemist en zou je een volgende keer graag anders/toegevoegd zien?*

Verder lezen?

- Jepma, IJ. (2023). *Wat leert mijn kind bij jullie? Impact hebben op de volledige kindontwikkeling in de kinderopvang*. Uitgeverij Pica. <https://uitgeverijpica.nl/titels/verwacht/wat-leert-mijn-kind-bij-jullie-pica>
- 12 tips voor de pedagogisch professional: zo versterk je het ontwikkelingsgericht werken met peuters www.monitorlkk.nl
- Pianta, R. C., Barnett, W. S., Justice, L. M. & Sheridan, S. M. (Eds.) (2012). *Handbook of Early Childhood Education*. Guilford Press.
- Rush, D. D. & Shelden, M. L. (2020). *The Early Childhood Coaching Handbook*. Paul H. Brookes Publishing Co.
- Snyder, P., Hemmeter, M. L., & Fox, L. K. (2022). *Essentials of Practice-Based Coaching. Supporting Effective Practices in Early Childhood*. Brookes Publishing.

Vragen &
opmerkingen?

IJsbrand Jepma, ij.jepma@sardes.nl

sardes.nl

Sardes is onderdeel van Stichting CAOP

Dialogotafel 1:
Competenties
van de coach

Gespreksleider:
Ellemieke Hulshof

Dialogotafel 2:
De coachvraag

Gespreksleider:
Ellie van Gangelt

Dialogotafel 2:
Successen
delen en vieren

Gespreksleider:
Anne-Mieke Tabak

Bedankt voor
jouw bijdrage
aan de dialoog

